

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจัยภาวะผู้นำของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน/หมู่บ้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเพื่อสร้างโมเดลพระคัมภีร์ปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยภาวะผู้นำระดับนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

1.1.2 ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน

1.1.3 ภาวะผู้นำแบบปล่อยเสรี

1.1.4 คุณลักษณะผู้นำ

1.1.5 พฤติกรรมผู้นำ

1.2 ปัจจัยภาวะผู้นำระดับผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน ได้แก่

1.2.1 ความรู้ความสามารถ

1.2.2 แรงจูงใจ

1.2.3 ทักษะคติในการทำงาน

2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ด้านการศึกษา และด้านการสาธารณสุข

กลุ่มตัวอย่าง เพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 135 แห่ง แบ่งเป็นเทศบาล 39 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 96 แห่ง และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชุมชน/หมู่บ้าน จำนวน 405 แห่ง โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 270 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 135 คน และผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน แห่งละ 12 คน รวมเป็น 1,620 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม 3 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามสำหรับผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ความสามารถ แรงจูงใจ และทัศนคติในการทำงานของผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การหาคุณภาพเครื่องมือในงานวิจัย 3 ฉบับ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) นำเสนอคณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์
- 2) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 3) วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาคำตอบของจุดประสงค์ โดยใช้โปรแกรม

คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และ โปรแกรม HLM (Hierarchical Linear Model)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่องปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวัตถุประสงค์ ที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสาธารณสุข ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา และด้านการส่งเสริมอาชีพ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านนันทนาการ

2. ปัจจัยภาวะผู้นำของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยภาวะผู้นำของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยทั้งหมดรวมกันสามารถอธิบายค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ร้อยละ 16.16 และพบว่า ทุกปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสัมประสิทธิ์ถดถอยของทัศนคติในการทำงานในระดับผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน พบว่า ปัจจัยระดับนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันไม่สามารถอธิบายค่าเฉลี่ยของสัมประสิทธิ์ถดถอยของทัศนคติในการทำงานในระดับผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน ($R^2 = -2.37$) และพบว่า ทุกปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์กับสัมประสิทธิ์ถดถอยของทัศนคติในการทำงานในระดับผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน

2.3 ปัจจัยภาวะผู้นำ ของผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน พบว่า ปัจจัยระดับผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน ร่วมกันทั้งหมดสามารถอธิบายประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ร้อยละ 45.77 นอกจากนี้ พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ (COMMUN1) และทัศนคติในการทำงาน (COMMUN3) ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก

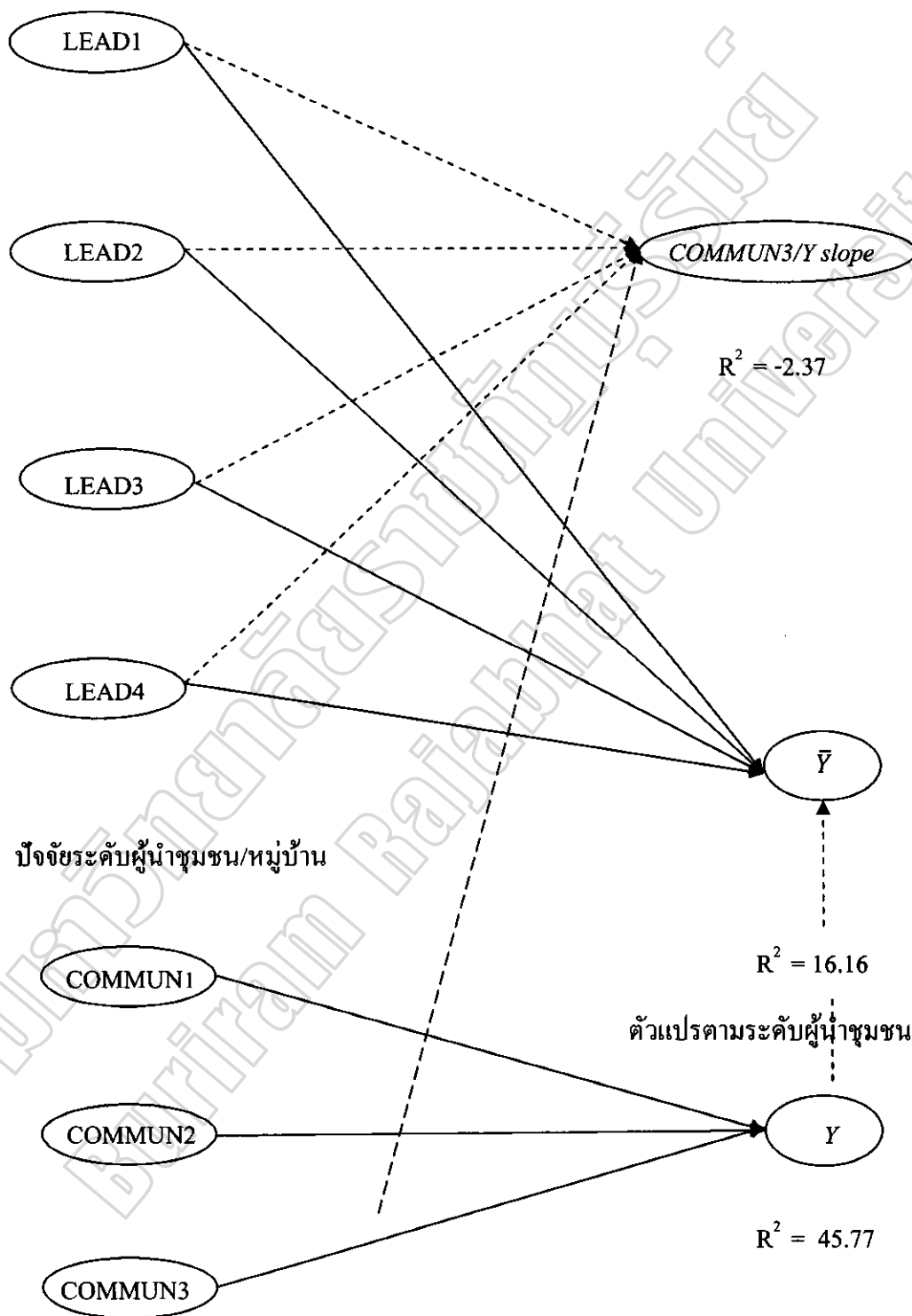
กับประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจ ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. จากผลการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำกล่าว สามารถสร้างโมเดลพระศัพย์ปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดังแสดงในภาพประกอบ

5.1

ปัจจัยระดับนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 ประสิทธิภาพองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 และปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวแปรตามระดับนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 ประสิทธิภาพองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 และปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพประกอบ 5.1 โมเดลหุระดับปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรองรับการกระจายอำนาจ
 ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ระดับประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสาธารณสุข ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง จากระดับประสิทธิผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การถ่ายโอนภารกิจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ที่มีรายละเอียดในประกาศ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2551 แผนปฏิบัติการ กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 2551 : 15-18

การถ่ายโอนภารกิจ ให้เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมและมีความสามารถในการดำเนินงาน ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่พร้อมและยังมีความสามารถในการดำเนินงานไม่พอ จะไม่ดำเนินการถ่ายโอนให้ จะเห็นได้ว่า ความไม่พร้อม และการขาดความสามารถในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นปัญหาส่วนหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถถ่ายโอนภารกิจ ได้ตั้งนั้นรัฐบาล จึงได้มีการเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ เช่น การเพิ่มศักยภาพทางการคลังท้องถิ่น โดยการกำหนดสัดส่วนของรายได้ที่รัฐบาลจะต้องจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 ของรายได้ของรัฐบาลภายในปีงบประมาณ 2549 การถ่ายโอนบุคลากร และการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น การพัฒนาขีดความสามารถ

ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับปรุงกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2548 : 4) จากผลงานวิจัย พบว่า มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ ทิพย์วัฒน์ (2551 : 75) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความสำเร็จในการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นของฝ่ายบริหาร : กรณีศึกษาเทศบาลตำบล เขตอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ความสำเร็จในการดำเนินการตามภารกิจที่มีการกระจายอำนาจส่วนมากอยู่ในระดับดี ร้อยละ 52.38 ระดับผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 22.71 ระดับดีมาก ร้อยละ 14.56 ระดับไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 10.26 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธรรม สุบรรณาง (2556 : 169-170) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารงาน

วิชาการไปปฏิบัติของสถานศึกษา ในอีสานใต้ พบว่า ความสำเร็จในการนำนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการไปปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องงานวิจัยของสมพร แก้วสนธิ (2553 : 78) พบว่า ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการภาพรวมมีเกณฑ์อยู่ในระดับสูง

นอกจากนี้ยังพบว่า ผลงานวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชาติ สติฉินรามย์ (2555: 12) ที่เห็นว่า การกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นกลไกหลักของการรวบรวมความรู้ท้องถิ่น ซึ่งสำคัญต่อการสร้างสถาบันทางสังคม และรวมถึงแนวคิดของแอนเน มิเตเต แคร์ Anne MetteKjaer (2004 : 29) ที่มองว่า และเมื่อกลไกและอำนาจถูกถ่ายโอนไปสู่ระดับท้องถิ่น การตัดสินใจต่าง ๆ จะสามารถนำไปสู่การเพิ่มการตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น โดยที่รัฐบาลกลางจะเป็นเพียง ผู้ประสานงานซึ่งทำหน้าที่จัดลำดับความสำคัญก่อนหลังในภาพรวม แต่อำนาจในการจัดบริการสาธารณะส่วนใหญ่ ควรที่จะถูกกระจายไปสู่ระดับท้องถิ่นที่ต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ อาทิ เช่น การจัดการดูแลเด็ก หรือศึกษาระดับประถมศึกษา ควรให้รัฐบาลระดับท้องถิ่นทำหน้าที่ดังกล่าว จึงเหมาะสมที่สุด

2. ปัจจัยภาวะผู้นำของนายกองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนสภาพองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 ปัจจัยภาวะผู้นำของนายกองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนสภาพองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบปล่อยเสรี และคุณลักษณะผู้นำ ทุกปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงให้เห็นว่า นายกองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนสภาพองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำแบบปล่อยเสรี มากหรือน้อย และปลัดองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณลักษณะผู้นำ มากหรือน้อย จะไม่มีผลทำให้ประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้

ผลงานวิจัยนี้ น่าจะเกิดจากการที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะปัจจัยภาวะผู้นำเพียงบางด้าน ยังไม่ได้ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำด้านอื่น หรือปัจจัยอื่นที่ไม่ใช่ปัจจัยภาวะผู้นำ เช่น การศึกษาเรื่องอิทธิพลเชิงโครงสร้างของภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่มีผลต่อความพึงพอใจในงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในจังหวัดสระบุรี ของวิสุทธิ สุกรินทร์ (2557 : 64-65) ที่พบว่า ความพึงพอใจในงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยการมีส่วนร่วมมากที่สุด

รองลงมาคือ การเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และได้รับอิทธิพลน้อยที่สุดจากภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ จะเห็นได้ว่ามี 2 ปัจจัย ที่ไม่ใช่ปัจจัยภาวะผู้นำ คือ การมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน ส่วนอีกปัจจัยหนึ่งเป็นปัจจัยภาวะผู้นำ แต่เป็นภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ซึ่งไม่ใช่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบปล่อยเสรี และคุณลักษณะผู้นำ ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ สุมาลี ซาแอส (2548: 97) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ โดยรวมของ อบต. ได้แก่ ตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน และการฝึกอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ

ปัจจัยระดับนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกปัจจัย ไม่มีความสัมพันธ์กับสัมประสิทธิ์ถดถอยของทัศนคติในการทำงานในระดับผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน แสดงให้เห็นว่านายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำแบบปล่อยเสรี มากหรือน้อย และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณลักษณะผู้นำ มากหรือน้อย จะไม่มีผลทำให้ผู้นำชุมชน/หมู่บ้านมีทัศนคติในการทำงาน ดีขึ้นหรือลดลงได้ จากผลดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการทำงานในระดับผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน น่าจะมีปัจจัยภาวะผู้นำด้านอื่น หรือปัจจัยด้านอื่นที่ไม่ใช่ปัจจัยภาวะผู้นำทั้ง 4 ด้านที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา ในทางตรงข้ามกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นริศ สวัสดิ์ (2550 : 92) ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์ห้หุระดับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าไม่มีตัวแปรต้นระดับ โรงเรียนตัวแปรใดที่มีอิทธิพล ต่อค่าเฉลี่ยของสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อ โรงเรียนที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

2.2 ปัจจัยภาวะผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ความรู้ความสามารถ และทัศนคติในการทำงาน ซึ่งมีรายละเอียดในการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ความรู้ความสามารถ เป็นปัจจัยระดับผู้นำชุมชน/หมู่บ้านที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่มีผู้นำชุมชน/หมู่บ้านที่มีความรู้ความสามารถ จะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งความรู้ความสามารถหมายถึงสิ่งที่ผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน รับรู้ และสามารถทำได้ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ทั่วไป และความสามารถทำงานตามบทบาทหน้าที่ โดยความรู้ทั่วไป หมายถึง สิ่งที่ผู้นำ

ชุมชน/หมู่บ้าน ต้องนำมาใช้ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน โดยตรง ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจในสภาพทั่วไปของชุมชน/หมู่บ้าน การทันเหตุการณ์ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ และมีความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน/หมู่บ้าน ส่วนความสามารถทำงานตามบทบาทหน้าที่หมายถึง สิ่งที่ผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน สามารถทำได้เพื่อบริหารงานภายในชุมชน /หมู่บ้าน ประกอบด้วย ความรู้ด้านการรักษา ความสงบเรียบร้อย การบริการด้านสาธารณสุข การประสานความร่วมมือ การแบ่งสรรทรัพยากร การจัดทำแผนพัฒนาการประสานงานพัฒนาในชุมชน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทรัพยากร

ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสโตจคิลล์ (Stogdill, 1967 ; อ้างถึงใน ทวีศักดิ์ สมศักดิ์, 2550 : 7-8) ที่กล่าวว่า ผู้ที่เป็นผู้นำ ต้องมีคุณลักษณะ 6 ประเภท ได้แก่ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม บุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม โดยสติ ปัญญา ความรู้ ความสามารถนั้น หมายถึง การพูดแก่ง มีการตัดสินใจที่ดี และมีความรู้ดี และสอดคล้องกับแนวคิดของ Bass (1981 : 10) ที่อธิบายว่า ผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการสร้างความประทับใจ ทำให้ผู้ตาม เชื่อฟัง รักดีและร่วมมือ แสดงให้เห็นว่า บุคคลใดที่มีความรู้ ความสามารถ จะเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำ โดยภาวะผู้นำนั้นเป็น กระบวนการของกิจกรรม ที่มีอิทธิพลต่อการจัดระบบกลุ่ม ให้ก้าวไปตามจุดหมาย และประสบผลสำเร็จตามจุดหมายได้ (Stogdill, 1988 : 3 ; อ้างถึงใน พิชญภา คำทอง, 2551 : 18) นั้น หมายถึง ว่าความรู้ ความสามารถ ของผู้นำเป็นตัวกำหนดให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่กำหนดไว้ได้

นอกจากนี้ยังพบว่า ผลงานวิจัยนี้ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ภูจิตพิศภัทร วุฒิชัยพิงส์ (2553 : 61- 65) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำ พบว่า ผู้นำชุมชนควรวิเคราะห์บุคคลให้ตรงกับงาน ตรงกับตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ และศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานแบ่งงานให้ผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วม ผู้นำชุมชนควรมีการส่งเสริม ด้านการศึกษา สร้างกระบวนการเรียนรู้ในองค์กรให้เกิดขึ้นให้โอกาสผู้ร่วมงานได้แสวงหาความรู้ การฝึกอบรมสัมมนาพัฒนา ศักยภาพ ทั้งกระบวนการคิด และการทำงานจัดกิจกรรมสร้างสามัคคีมีการศึกษาดูงานนอกพื้นที่มีการจัดประชุมหรือจัดสภาพการแลกเปลี่ยนความรู้ รับฟังปัญหา และร่วมกันเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานขององค์กรควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายแลกเปลี่ยนความรู้จากการประชุมเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นอย่างเสรี และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ทวีศักดิ์ สมศักดิ์ (ทวีศักดิ์ สมศักดิ์, 2550 : 78 -79) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้ใหญ่บ้านตามทัศนะของประชาชน พบว่า คุณลักษณะผู้ใหญ่บ้าน ด้านความรู้ ความสามารถ นับเป็นสิ่งที่จำเป็นของผู้ใหญ่บ้านเพราะต้องนำมาใช้ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

โดยตรง ผู้ใหญ่บ้านต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในสภาพทั่วไปของหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ ตลอดเวลา โดยมีความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ประชาชนพึงประสงค์มากที่สุด

ทัศนคติในการทำงานเป็นปัจจัยระดับผู้นำผู้นำชุมชน/หมู่บ้านที่มีความสัมพันธ์ เชิงบวกต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่มีผู้นำชุมชน/หมู่บ้านที่มี ทัศนคติในการทำงานที่ดี จะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีประสิทธิผลการรองรับการ กระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทัศนคติในการทำงาน หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในทางใดทางหนึ่ง ในส่วนที่มี ความสัมพันธ์กับองค์ประกอบเฉพาะบางประการอันเกี่ยวกับการทำงาน โดยมีหลาย ๆ องค์ประกอบ อื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับงาน ได้แก่ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน ลักษณะภายในงาน การกำกับดูแลงาน ลักษณะสังคมในการทำงาน ผลตอบแทน และสภาพการทำงาน

ผลงานวิจัยนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของแคตแซล และทอมป์สัน (Katzell & Thompson. 1991 : 144-153) ที่กล่าวว่า บุคคล ที่มีทัศนคติทางบวกต่อการทำงานและองค์กร จะ เป็นแรงจูงใจอย่างมากให้บุคคลปฏิบัติงานของเขาและยังคงอยู่ในองค์กรต่อไป และสอดคล้อง กับแนวคิดของโรเคาช (Rokeach. 1970 : 112) ที่ได้อธิบายว่า ทัศนคติของบุคคลทุกอย่างเป็นส่วนที่ มีผล ทำให้เกิดการปฏิบัติของบุคคล เพราะความเชื่อทุกความเชื่อ ที่รวมกันเป็นทัศนคตินั้น ไม่ว่าจะ เป็นความเชื่อ ทางด้านอธิบายประเมินค่า หรือสนับสนุน จะเป็นตัวแทนของความพร้อม ในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีข้อแม้ว่าการที่จะออกมาเป็นการกระทำนั้น จะต้องได้ถูกเร้า อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทรานด์ิส (Trandis. 1971 : 16) ที่ได้ กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์นั้น เป็นผลมาจากทัศนคติ บรรทัดฐานของสังคม แสดงให้เห็นว่า ในเมื่อบุคคล มี ทัศนคติในการทำงานที่ดี จะส่งผลให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมในการทำงานที่ดีด้วยเช่นกัน ซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิผลในการทำงานดีตามไปด้วย

นอกจากนี้ยัง พบว่า ผลงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ พิระ พันธุ์งาม (2553 : 255) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการ บริหารงานชมรมผู้สูงอายุของสถานีนามัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการ ปฏิบัติงาน ผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่สถานีนามัย มีอิทธิพลทางบวก ต่อกิจกรรมของชมรมและการมี ส่วนร่วมของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อิศรา ดุงตระกูล (2553 : 295) ที่พบว่า ปัจจัย ด้านทัศนคติต่อการทำงาน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารงานของหัวหน้าสถานีนามัย และสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร

ช่วงชั้นปีที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ของ ประไพพร อุทธิยา (2553 : 130) ที่พบว่า ขวัญและกำลังใจการทำงานของครูส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นปีที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

ผลงานวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. จากผลงานวิจัย พบว่า ประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาประสิทธิผล ในการทำงานการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองให้ดียิ่งขึ้น แต่ประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านนันทนาการอยู่ในระดับปานกลางทั้งที่ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับด้านนี้มากขึ้น
2. จากผลงานวิจัยพบว่ามี 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ และทัศนคติในการทำงาน ของผู้นำชุมชน/หมู่บ้านซึ่งสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้เป็นแนวทางประกอบการกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินการ กำหนดยุทธศาสตร์และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทัศนคติในการทำงานของผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อยกระดับประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สูงขึ้นต่อไป
3. สามารถนำผลงานวิจัย ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การปฏิบัติราชการและพัฒนาการดำเนินงาน ให้มีผลต่อการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งขึ้น
4. ผลงานวิจัย เป็นประโยชน์ต่อผู้นำชุมชน/หมู่บ้านที่จะนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานให้มีผลต่อการรองรับการกระจายอำนาจ ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัยปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัย ขอเสนอแนะให้ผู้ที่สนใจควรมีการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 จากผลงานวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ และทัศนคติในการทำงานของผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทัศนคติในการทำงานของผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน

2.2 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง แบบแลกเปลี่ยนแบบปล่อยเสรี คุณลักษณะผู้นำ และพฤติกรรมผู้นำ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นควรมีการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ หรือปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการรองรับการกระจายอำนาจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น